

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять
з дисципліни "Звітність підприємства"
для студентів напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит»

Укладач: Т.В. Ковальова

Кафедра управління та адміністрування

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна "Звітність підприємства" належить до циклу професійно орієнтованих дисциплін підготовки фахівців напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит». Метою вивчення дисципліни є вивчення складу, структури, змісту та порядку складання й подання фінансової статистичної та внутрішньої звітності підприємств. Особлива увага приділяється фінансовій звітності, яка є основою створення системи розкриття інформації про результати роботи підприємств України для зовнішніх користувачів.

До кожної теми передбачено методичні вказівки, основні положення даної теми та завдання для виконання. Для успішного вивчення дисципліни студент повинен мати основні форми звітності. В кінці методичних вказівок наведено список літературних джерел з дисципліни. Крім вказаних джерел, можна використовувати підручники та навчальні посібники інших авторів, а також спеціалізовані періодичні видання.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

ПОНЯТТЯ ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА. ФІНАНSOVA ЗВІТНІСТЬ, ЇЇ СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ. ЗАКЛЮЧНІ РОБОТИ ПЕРЕД СКЛАДАННЯМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ ЇЇ ПІДГОТОВКИ.

Мета заняття - вивчити поняття, загальні вимоги та призначення звітності. Ознайомитись із заключними роботами перед складанням фінансової звітності.

Зміст і рекомендації до виконання

Систему показників, що характеризує роботу підприємства за певний період, називають звітністю. Завдання звітності - передача інформації тим, хто її використовує для прийняття рішень. Бухгалтерська звітність переважно ґрунтується на даних первинного, аналітичного та синтетичного обліку. Звітність залежно від того кому вона надається, поділяють на зовнішню та внутрішню.

Організація складання зовнішньої звітності регламентується цілою низкою нормативних документів, у яких визначаються термін та зразки форм, методика і техніка складання, терміни подання тощо.

Питання для обговорення

1. Яка інформація обов'язково повинні бути розкриті згідно з НП(с)БО 1 "Загальні вимоги до звітності"

2. Яка мета складання фінансової звітності?

3. Які є звітні періоди для складання фінансової звітності?

4. Які є якісні характеристики фінансової звітності?

5. Назвати принципи підготовки фінансової звітності.

Література: [1, 2, 11].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

СКЛАД, СТРУКТУРА ТА ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ БАЛАНСУ

Мета заняття - складання балансу підприємства.

Зміст і рекомендації до виконання.

При заповненні статей Балансу (ф №1) слід керуватись НП(с)БО1. Показники Балансу, які при визначенні підсумків вираховуються (вважаються від'ємними) у звітності наводяться у дужках. Для складання Балансу та інших форм фінансової звітності скористаємось наступними даними.

8. Базою розподілу загальновиробничих витрат є прямі витрати на виробництво продукції.

Базою розподілу змінних загальновиробничих витрат є фактичні прямі витрати (фактична потужність), а базою розподілу постійних загальновиробничих витрат - нормативні прямі витрати (нормальна потужність).

9. Величина резерву сумнівних боргів визначається виходячи з платоспроможності окремих дебіторів.

Дебітори вважаються неплатоспроможними, якщо проти них порушена справа про банкрутство, вони знаходяться в розшуку та в інших випадках за рішенням керівництва підприємства.

10. Визначити ліквідаційну вартість основних засобів і нематеріальних активів підприємства в сумі, яка дорівнює нулю.

11. Резерви майбутніх витрат і платежів не створювати.

12. Сформувати комісію у складі технолога, економіста і головного бухгалтера для визначення таких показників:

- нормальної потужності підприємства;
- ступеня корисності і терміну служби активів;

- суми переоцінки активів (у разі необхідності);
- статей калькуляції готової продукції.

Питання для обговорення

1. Які принципи побудови та структура балансу?
1. Розкрити зміст та форми балансу.
2. Охарактеризувати розділи та статті балансу.
3. Охарактеризувати етапи підготовки облікових даних для складання балансу?
4. Перерахувати джерела даних для складання балансу.

Література: [1, 3, 16].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПОРЯДОК ЙОГО СКЛАДАННЯ

Мета заняття - складання звіту про фінансові результати

Зміст і рекомендації до виконання

Для складання звіту про фінансові результати слід керуватись Н(С)БО 1, в якому визначається зміст та форма звіту, а також загальні вимоги до розкриття його статей. Цей документ дає змогу користувачам, а саме інвесторам, оцінити результати діяльності підприємства в минулому, його прибутковість, можливість ефективно використовувати ресурси або ступінь ризику недосягнення очікуваної рентабельності діяльності.

За умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена, доход у Звіті про фінансові результати відображається в момент надходження активу або погашення зобов'язання, які приводять до збільшення власного капіталу підприємства (крім зростання капіталу за рахунок внесків учасників).

За умови, що оцінка витрат може бути достовірно визначена, витрати відображаються у Звіті в момент вибуття активу або збільшення зобов'язання, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства (крім зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками).

Якщо актив забезпечує економічні вигоди протягом кількох звітних періодів, то витрати відображаються на основі систематичного та раціонального їх розподілу (наприклад, у вигляді амортизації) протягом тих звітних періодів, коли надходять відповідні економічні вигоди.

Фінансові результати у Звіті визначаються та відображаються у розрізі звичайної та надзвичайної діяльності.

Згорання доходів та витрат підприємства не дозволяється, крім випадків, передбачених відповідними П(С)БО.

Завдання для виконання

Для заповнення Звіту про фінансові результати слід використовувати відповідні дані, наведені у практичному занятті 2.

Питання для обговорення

1. Розкрити зміст та суть НП(С)БО 1;
2. Вказати порядок визначення виручки та чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
3. Дати визначення елементів операційних витрат;
4. Розкрити порядок формування фінансових результатів від операційної діяльності та пояснити порядок відображення у звітності чистого прибутку або збитку.

Література: [3, 11, 12, 15].

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996-XIV від 16.07.1999 р., із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13/page>.
3. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Наказом Міністерства фінансів України № 433 від 28.03.2013 р. // http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article/main?art_id=373066&cat_id=293536.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р., із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99>.
7. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р., із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
8. Податковий кодекс України // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

9. Наказ Міністерства фінансів України “Про Примітки до річної фінансової звітності” № 302 від 29.11.2000 р., із змінами // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00>.
10. Закон України “Про державну статистику” № 2615-ХІІ від 17.09.1992 р., із змінами // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2614-12>.
11. Лень, В. С. Звітність підприємства [Текст] : підручник / В. С. Лень, В. В. Гливенко. – 3-тє вид. – К. : Каравела, 2010. – 672 с.
12. Звітність підприємств: навч. посіб. / Г.М. Давидов, Н.С. Шалімова. – К.: Знання, 2010. – 623 с.: рис., табл. – (Серія “Вища освіта ХХІ століття”).
13. Звітність підприємств: навчально-методичний посібник / Ю.А. Верига, М.М. Орищенко, Н.В. Прохар. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. – 272 с.
14. Как заполнить финансовую (бухгалтерскую) отчетность / В. Кузнецов, Я. Клыженко, И. Басова. – 3-е изд., перераб. и доп. – Харьков: Фактор, 2010. – 372 с. – (Серия «Как заполнить...»: осн. в 2005 г.).
15. Крупельницька І.Г. Звітність підприємств: навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2012 – 232 с.
16. Левицька С.О. Звітність підприємств: навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2012 – 240 с.
17. Методичні вказівки до виконання імітаційних вправ з дисципліни «Звітність підприємств» для студентів спеціальності 7.050106 – облік і аудит. Частина 1. Складання фінансової звітності підприємства / В.Д. Зелікман, Р.Б. Сокольська, Т.В. Акімова, О.Л. Єрємона. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2008. – 81 с.
18. Облік і звітність за міжнародними стандартами : навч. посібник / О.В. Небильцова, Р.С. Коршикова, Л.І. Лук’яненко, В.В. Ходзицька; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ “Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана”. – К. : КНЕУ, 2011. – 453 с.
19. Пантелєєв В.П. Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні: монографія. – Харків: Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2011. – 328 с.
20. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження порядку подання фінансової звітності» № 419 від 28.02.2000 р. // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00>.

Додаткові джерела

21. Єрмак О.М. Проблеми складання консолідованої фінансової звітності підприємств / О.М.Єрмак., М.О. Белгородцева. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/33_DWS_2010/33_DWS_2010/Economics/74476.doc.htm 14. 22.
23. Коршикова Р. Консолідована фінансова звітність: призначення та методика складання / Р. Коршикова. // Бухгалтерський облік і аудит. - № 7.-2000- С. 28-40.
23. Костюченко В.М. Консолідована фінансова звітність: міжнародний досвід та практика України / В.М. Костюч.
24. Гольцова, С. М. Звітність підприємств (фінансова, статистична, консолідована та до фондів соціального та пенсійного страхування). [Текст] : навч. посіб. / С. М. Гольцова, І. Й. Плікус. – К. : ЦУЛ, 2004. – 292 с.
25. Хомин, П. Я. Звітність підприємства [Текст] : навч. посіб. / П. Я. Хомин, Г. П. Журавель. – К. : Професіонал, 2006. – 656 с.

15. Інформаційні ресурси

1. www.library.if.ua
2. www.elbook.com
3. www.libr.org.ua
4. www.zakon.rada.gov.ua

5. <http://buhgalter911.com>
6. Облік і фінанси АПК. Бухгалтерський портал <http://magazine.faaf.org.ua/>
7. Газета «Все про бухгалтерський облік» <http://vobu.kiev.ua>
8. Газета «Урядовий кур'єр» <http://www.ukurier.gov.ua/>
9. Електронна бібліотека <http://pidruchniki.com.ua/>__

